

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Rokopisov ne vrača.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštino vred za celo leto 15 Din, za pol leta 7-50 Din, za četrt leta 3-75 Din. Posamezna številka 40 p

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Upravništvo v Gornji Radgoni, Spod. Griz šte. 7, I. nadstropje. Telefoni šte. 7.

Inserati: Ena šeststolpna petivrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 40 p

32. šte. 32.

Gornja Radgona, dne 10. avgusta 1922.

IV. leto.

Vzroki socialnih prekucij.

Mogočne države so se po vojni začele majati v svojih vedno solidnih temeljih radi štrajkov delavcev. Anglija je prebolela že dvakrat državno krizo samo radi stavke premogarjev, ki držijo pokonci veliko angleško industrijo; v Italiji so boji med socialističnimi delavci in šovinističnimi fašisti na dnevnem redu; tudi češka država se je morala boriti ne samo za konsolidacijo nacionalnih in ustavnih razmer, ampak tudi proti masam stavkajočih industrijskih delavcev. Da so v gospodarsko ziomljeni Avstriji štrajki vsakdanja prikazen, je znano vsakomur. In pri nas? Pokličimo si v spomin železničarsko stavko spomladi predlanskega leta! Ta stavka bi imela za nas lahko kmalu prav usode polne posledice, ako se ne bi posrečilo železni vstrajnosti in neodjenljivosti takratnega železniškega ministra dr. Korošca, jo razmeroma hitro udušiti s tem, da je ugodil mezdni zahtevam železničarjev — in odbiti tudi zavratni napad starih sovražnikov jugoslovanske države, ki so podpihovali štrajkujoče z vsemi silami.

Kateri so vzroki teh večnih štrajkov? Velika nezaposlenost. V Angliji so šteli nekaj časa tri milijone delavcev, ki so živeli vsled nezaposlenosti le od skromne državne podpore. Ravnotako je na Češkem prišlo do štrajkov vsled istega razloga in tudi v Avstriji. Te velike brezposelnosti je kriva ali visoka valuta ali pa previsoko število strokovnih delavcev, ki so se vrnili iz vojske, pa jih podjetniki ne morejo sprejeti v službo. Na Angleškem in Češkem dela industrija za izvoz. Ker imata obe države visoko valuto, jima blago zastaja v skladiščih. Kakor hitro pa se podjetnikom polnijo skladišča, znižajo produkcijo (delajo manj), odpustijo delavce, mase odpuščenih delavcev pa inscenirajo splošne štrajke. V Avstriji povzročajo štrajke nizke plače, oziroma padec avstrijske krone rastoča draginja.

Narlašajoča draginja je tudi pri nas vzrok raznim štrajkom. Zanimivo je dognati, koliko činiteljev dela draginjo. V prvi vrsti verižniška trgovina, ki prepreči, da bi šlo blago naravnost iz rok izdelovatelja v roke tistega, ki ga rabi. V drugi vrsti lahko navedemo valutne razlike, ki podražujejo vsakdanje potrebščine državam s slabo valuto, in k tem pripadamo tudi mi. Važen činitelj so banke, ki rastejo pri nas v vsakem mestecu in trgu kakor gobe po dežju. Banke stojijo s svojim kapitalom v ozadju skoraj vsakega tvorniškega ali trgovskega podjetja. Kakor je pa stara, splošno znana stvar, banke ne računajo z nizkimi obrestmi in dajejo podjetnikom kredit le na silno visoke obresti. Ker dajejo podjetnikom kredit le na silno visoke obresti, podražijo s tem blago v precejšnji meri. Neurejene prometne razmere tudi vplivajo na cene. K povzročevalcem draginje moramo konečno prištevati tudi državo, ki s svojim davčnim sistemom neposrednih davkov v obliki trošarine, ca-

rine in monopola podražuje posebno vsakdanje potrebščine. Ali na nezaslišan, ogaben način ne dela draginje podkupljivost pri carinarnah in pri drugih raznih merodajnih državnih uradih od nižje do najvišje inštanče ter pri transportu (prevozu)? Da, korupcija, ta je tista temna točka v naši domači gospodarski zgodovini od časa prevrata do danes. In najbolj nas mora boleti, da je ta pojav najznačilnejši znak takoimenovanega „balkanizma.“

Zakaj ni težkih socialnih prekucij v Nemčiji? So, a jih kmalu uduši globoko ukoreninjena državna zavest in zavest dolžnosti do dela, posebno v sedanjem težkem položaju nemške države. In te zavesti manjka našemu delavstvu. Ko bomo napredovali v tem oziru, storimo prvi korak do zboljšanja socialnih in gospodarskih razmer.

Obmejni promet z Avstrijo.

Zabeležili smo že, da je naša vlada naredbenim potom uveljavila sporazum, ki ga je sklenila s sosedno Avstrijo glede obmejnega prometa. Določbe tega sporazuma so v glavnem te-le: Kot obmejna cona se smatra ozemlje v širokosti 10 km na obe strani, a cona se lahko sporazumno na poedinih krajih po lokalnih potrebah razširi. Pri vzajemnem obmejnem prometu so prosti vsake uvozne in izvozne pristojbine ti-le predmeti: 1. Seno, slama, trava za krmo, slama za steljo in listje. 2. Sveže sadje, sveže mleko, kisló mleko, živalska kri. 3. Drva in oglje. 4. Kamen, gramoz, pesek, ilovica, lončarska prst, lapor in vse vrste prstij. 5. Pepel, navadni in umetni gnoj, komina itd. 6. Kruh, navadno pecivo in moka do 5 kg, meso in sir do 2 kg. 7. Pripravljena zdravila ki jih prebivalci jemljejo po naročilu kakšnega zdravnika. 8. Poljedeljsko, grozdno in drugo orodje za vsakdanje potrebe. 9. Žito, semena in drva, ki jih prebivalci ene cone prenašajo v drugo cono v svrhu, da jih zmeljejo itd. in jih zopet nosijo nazaj. 10. Vreče in drugi zavoji, ki služijo za transport zgoraj navedenih produktov.

Državljeni, ki imajo svoje stalno bivališče v obmejni coni ene ugovornice in na ozemlju druge države takisto v obmejni coni, posestva (dvolastniki) imajo pravico s svojo rodbino in s svojimi posli, da lahko svobodno brez vsake uvozne ali izvozne carine prenašajo odnosno gonijo od svoje hiše na posestvo in nazaj te-le predmete: 1. Živino na delo in pašo. 2. Poljedeljske stroje in orodje, kolikor ga potrebujejo za obdelovanje zemlje. Prebivalci obojestranskih obmejnih con potrebujejo za prehod meje samo navadno legitimacijo, s katero se lahko svobodno gibljejo v obmejni coni druge države. Legitimacija mora biti opremljena s fotografijo in jo izdaje politična oblast odnosno državni obmejni komisariat, vidirati pa jo mora pristojna oblast druge države. Legitimacije veljajo za 6 mesecev in se lahko podaljšajo. Otroci izpod 12 let, ki so v spremstvu odraslih in so vpisani v legitimaciji le-teh, ne potrebujejo posebnih legitimacij. Zdravniki,

veterinarji in babice, kakor tudi obrtniki, nastavljeni v obmejni coni, imajo prost prehod preko meje, ako izvršujejo svoj poklic v obmejni coni druge države.

Naš program prave ljudske politike bi moral biti:

1. V politiki krščanska načela.
2. Kmečko-delavska politika.
3. Varstvo sirot, sploh révnega stanu.
4. Boj proti kapitalizmu.
5. Boj proti militarizmu.
6. Boj proti centralizmu.
7. Boj proti brezverstvu.
8. Boj proti pasivni politiki.
9. Avtonomija na najširši podlagi.
10. Boj za poštenost v politiki.

Nekaj o Jadranski železnici.

(Dopis iz Beograda.)

Dve tretjini ameriškega posojila se bo uporabilo za zgradbo železniške zveze od Beograda do morja. Sicer še narodna skupščina ni dala odobrenja za posojilo, vendar je njeno odobrenje izven vsakega dvoma. (Ko to tiskamo, je posojilo že sprejeto! op. ur.) Takozvana Jadranska železnica je torej zagotovljena. Vsakdo se vpraša, zakaj je Jadranska železnica tako nujno potrebna, da moramo v najbolj neugodnih finančnih razmerah sprejeti na svoja pleča tako visoka in ogromna bremena pod najtežjimi pogoji?

Po statistiki imamo v Jugoslaviji vsakoletno povprečno poldrugi milijon ton pridelkov za izvoz. Ako računamo, da je kapaciteta normalne železnice letno 3 milijone ton, a ožkotirne 800.000 ton letno, in ako vemo, da imamo preko 4000 km po večini normalnotirnih železnic, potem je gotovo, da se cela kapaciteta naših železnic pri danih razmerah nikakor ne more izrabiti, upoštevajoč pri tem tudi prevoz v notranjosti države in lokalni promet.

Na splošno rečeno: imamo torej železnic dovolj, seveda je treba z ozirom na novo konfiguracijo države marsikaterih poprav in dopolniti. Tudi zvez na Jadransko morje nam ne manjka: 1. Ljubljana—Zagreb—Reka, 2. Sunja—Prijedor—Šibenik, 3. Brod—Sarajevo—Metković—Gruž.

Naš izvoz se giblje večinoma proti severu in Italiji, za prekomorski izvoz še nismo zreli, ne radi pomanjkanja železnic, ampak radi slabe eksploatacije naših rudnikov. Pri sedanji finančni napetosti ni misliti na nikak preokret še dolgo vrsto let. Zakaj je potemtakem taka sila z Jadransko železnico?

Strokovnjaki nam zatrjujejo, da bi pri nas in pri sedanjih razmerah polovico stroškov za zgradbo vsake vrste železnic konsumiralo inostranstvo: za eksplozive, tračnice, železne mostove, skretnice, vozna sredstva, ureditev delavnic, orodje, stroje itd. Druga polovica stroškov bi se uporabila doma za inženirje, delavce, domač material itd.

Nobenega dvoma ni, da bo Jadranska železnica tekla preko srbskega teritorija. Zaposleni bodo torej pri njeni zgradbi skoro izključno le srbski inženirji, uradniki, delavci in upotrebljen bo domač material od srbskih dobaviteljev. Lahko računimo, da se bo Jadranska železnica gradila najmanj do pet let. Jadranska železnica pomenja toraj, da bo preko 30 milijonov dolarjev teklo skozi najmanj pet let v žepe naših srbskih bratov.

Samo sedanja večina, ki je vseskozi — izvzeto par slovenskih samostojnežev, hrvatskih demokratov in bosansko-macedonskih muslimanov — srbska, lahko zaključiti tako velikopotezno eksploatacijo cele države v svojo plemensko korist. Radičevi republikanci bodo stroške te gospodarske hegemonije ravno tako plačevali, kakor mi, ki ne nosimo na tem največjem izkoriščanju cele države nobene krivde.

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z
neom. z.

Obrtna razstava v Celju.

(12.—22./8. 1922.)

Odbor obrtne razstave je začel razpošiljati vsem razstavljalcem nakazila njih prostorov in navodila glede dopošiljanja razstavnih predmetov. Te predmete je vposlati na naslov: „Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju za odbor obrtne razstave“. Razstavne predmete je na vozniških listih označiti „Izložbeno blago“. Razstavljalcem se dopošljejo tudi brezplačne permanentne vstopnice, katere veljajo tudi kot legitimacije za polovično vožnjo od vstopne postaje v Celje in obratno. Opozarjase razstavljalce, da morajo isti sami urediti razstavne prostore. Tisti pa, ki želijo, da jim razstavni odbor to uredi, javijo naj to v najkrajšem času odboru obrtne razstave v Celju. Zavarovanje razstavnih predmetov oskrbi zavarovalna banka Slavia pod jako ugodnimi pogoji. Delo na razstavišču je postalo jako živahno in kaže, da bode razstava v polni meri odgovarjala svojemu namenu. Zeleti je, da razstavljalci kolikor je mogoče kmalu dopošljejo razstavne predmete, da se delo lahko mirno in v redu izvrši. V prihodnjih dneh se bode razposlalo na razne kraje vstopnice, za obiskovalce razstave v predprodajo. Te vstopnice veljajo istotako kot legitimacije za polovično vožnjo po vseh železnicah naše države. Razstavni odbor poziva tem potom ponovno celjsko prebivalstvo, da priglasi v razstavni pisarni prenočišča za posetnike razstave. Razstava je za celjsko mesto in okolico tako velike gospodarske važnosti, da je pričakovati od strani prebivalstva največje podpore. Razstava bode privabila v Celje nebroj tujcev, kateri bodo spoznali lepoto našega mesta in posečali istega tudi v prihodnje kot letoviščarji. Seveda se mora nuditi obiskovalcem obrtne razstave vse le mogoče ugodnosti, da se jih na ta način pridobi za nadaljni poset. Jasno je, da leži prihodnost Celja in okolice le v največjem razvoju industrije, obrti, trgovine in tujkega prometa. V teh panogah našega gospodarstva je iskati popoljšanja blagostanja našega celjskega prebivalstva.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Razstava vrtnarskega društva v Mariboru. Kakor smo že večkrat omenili na tem mestu, tvori razstava vrtnarskega društva del pokrajinske obrtne razstave. Radi tega naj vpošljejo vrtnarska podjetja svoje oglase za razstavni katalog — v kolikor se še to ni zgodilo — odboru pokrajinske obrtne razstave oziroma pooblaščenemu oglasilnemu zavodu R. Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 16. Opozarjamo pa vse zainteresirane, da se sprejemajo oglasi za katalog samo še do 1. avgusta. Zato naj nikdo ne zamudi tega roka, ker se pozneje ne morejo več sprejeti in uvrstiti v katalog.

Nagrada za najlepše okrašeno okno ali balkon. Razstavni odbor naznanja, da bo za časa razstave (od 8. do 17. sept.) hodila po mestu posebna komisija, ogledovat s cveticami okrašena okna in balkona. Strankam, ki bodo imele najlepše okrašena okna se bodo doposlale posebej v to svrhu izdelane diplome. Za najlepše okno pa se bo priznala krasna nagrada. Pričakujemo, da bodo vrle Mariborčanke med seboj pridno tekmovala.

Vsem vrtnarjem in razstavljalcem priporočamo naj pridno negujejo za razstavo določene vrtno pridelke in naj animirajo v tem smislu tudi druge vrtnarje, ki se morda še niso prijavili za razstavo. Prijave se še vedno sprejemajo. Vsi tožadrevni dopisi naj se pošljejo na naslov: L. Kegel, vrtnarna vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Obrtni kongres ob priliki pokrajinske obrtne razstave se vrši dne 10. septembra 1922 ob 10. uri dopoldne. Lokal objavimo še pravočasno. Vse predpriprave za ta kongres je prevzelo Slovensko obrtno društvo v Mariboru. — Pozivljamo vse in vsakega posameznega obrtnika iz cele naše države, da se tega za vse važnega in velepomembnega obrtniškega zborovanja zanesljivo vdeleže. Vsa obrtna društva opozarjamo in prosimo, da že danes začnejo pripravljati in zbirati material, tako, da bomo lahko stvarno in točno obravnavali vse obrtniške zadeve. Čim večja bo udeležba tem večji bo uspeh. Obrtniki,

pridite polnoštevilno!

Razstava vajeniških del. Opozarjamo ponovno vse mojstre na razstavo vajeniških del. Dajte svojim vajencem priliko, da izvrše primerno delo za to razstavo. To ne bo le v korist Vašim vajencem, ampak v čast Vam samim. Ker s tem sami pokažete svojo zmožnost, da ste dobri mojstri in večji vzgojiti zdrav obrtniški naraščaj. Prijavnice je vposlati pravočasno razstavnemu odboru. Opozarjamo ponovno, da je razstava vajeniških del brezplačna. Brez prijavnice ni mogoče dodeliti prostora. Najboljša vajeniška dela se bodo nagradila.

Dovoz razstavnega blaga. Ponovno opozarjamo vse razstavljalce, da mora biti razstavno blago najkasneje do 3. septembra na razstavnem prostoru v svrhu razvrstitve na dodeljenih prostorih. Pozneje došlo razstano blago je izključeno od delitve.

Delo na razstavnem prostoru pridno napreduje. Če ne bo nobenih nepredvidnih ovir in če bodo vsi razstavljalci z dopošiljanjem razstavnega blaga točni, bodo vse predpriprave do otvoritve izvršene. Zato prosimo vse razstavljalce točnosti!

Popust na železnici uživajo vsi obiskovalci razstave, ki se izkažejo z legitimacijami in znakom, ki se te dni razpošljejo. 50% popusta velja tudi za razstavno blago, če je naslovljeno na: razstavni odbor pokrajinske obrtne razstave v Mariboru.

Ocenitev razstavnega blaga in podelitev diplom oz. nagrad. Ocenitev bo izvršila posebna komisija, obstoječa iz zastopnikov obrtne in trgovske zbornice v Ljubljani in Zagrebu, ter potrebnih strokovnjakov. Vsi razstavni predmeti se ocene tik pred otvoritvijo razstave, tako, da ne bo nobenemu članu znan producent, vsled česar je izključen vsak očitok pristranosti. Ocenil se pa samo ono blago, ki dospe pravočasno na razstavni prostor, to je najkasneje do 3. septembra. Zato naj zunanji razstavljalci pravočasno odpošljejo svoje predmete.

Pravo originalno
Erenyi
„DIANA“
francosko vinskó žganje
se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica	K 18
Srednja „	K 50
Velika „	K 100

Erenyi DIANA
francosko vinskó žganje
je najboljši hišni prijatelj in ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Pazimo se pred ničvrednimi ponarejanji!

Glavno zastopstvo za celo Jugoslavijo:
Jugopharmacija d. d. Diana
oddelek Zagreb. Prilaz 12.

Preprodajalci dobijo velik popust.
Zahtevajte cenik!

(Oblastveno zavarovano!)

Na prodaj kinoapararat
skoraj nov! Ceno pove upravništvo M. Straže.

1 sodar in 1 delavec

za kletarska dela, trezna, se sprejmeta takoj v stalno službo pri **Fricu Zemljič, Ljutomer**

Pozor kolesarji! Ravnokar dospela nova moška in ženska dvokolesa znamke Puch, Styria, in Dürrkopp po jako ugodnih cenah!

Imam vedno v zalogi plašče (Manteln), zračnice (Luftschläuche) in vse druge kolesne potrebščine.

Benjamin Dibelčar in drug
meh. delavnica v Gornji Radgoni

Proda se: 1 mlatilnica za motorni pogon, 1 bencinova lokomobila 6 HP. Dalje 1 motorna motorna garnitura 4—6 HP. 1 parni stroj 6 HP stoječ kotel 9 Atm pritiska. 5 tonski tovorni avto, vsi stroji v najboljšem stanju. Za oddati je še par komadov ročnih mlatilnic po zelo nizki ceni.
Kupim pa vsako množino: slame, kostanjev in nerabne poljedeljske stroje kot strojno litino.
Prosim cenj. ponudb s cenom.

Martin Herga trg. senom in poljed. stroji v **Bratonečicah 12**
Sv. Lenart, p. Velika Nedelja (Slovenija).

Ženitna ponudba!

Mladenič krog 30 let star, prijetne zunanosti z milijonskim premoženjem se želi priženiti na kako večje posestvo ali drugo podjetje. Ponudbe pod „št. 100“ na upravništvo „Murske Straže“.

Sodarske pomočnike

sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu v hiši

Fran Repič, sodarski mojster,
Ljubljana-Trnovo.

Ponudbe direktno na naslov.

Prodajam lepo posestvo,

meri okrog 10 oralov. Je lepi gozd, njive in sadonosnik. Cena po dogovoru. Več pove lastnik **Jakob Sattler, posestnik na Ščavnici št. 38** pošta Gornja Radgona.

Diamalt Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja
Andrej Oset
Maribor, Aleksandrova c. 57
Telefon števil. 88.

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana.
Skladišče: Novi Sad. Telefon števil. 64.

Gospodarska **PODRUŽNICA MARIBOR** Solska ulica

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„Meraki“ Lak za pode. Emajlni lak. Linoleum lak za pode. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

Inter. telefon št. 2

izvršuje vse bančne transakcije najkulantnejše

Račun ček. urada št. 12.726